

N:o 37.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 26 April 1867.
 — — — — Andra Kammaren den 27 — —

Riksdagens Skrifvelse till Fullmäktige i Riksgälds-kontoret i anledning af verkställd granskning af nämnda Kontors förvaltning under den tid, som förflutit sedan början af sistlidna riksdag.

(Stats-Utskottets Utlåtanden N:ris 26 och 44.)

Efter tagen kännedom om Rikets Ständers år 1866 församlade Revisorerers till Riksdagen afgifna berättelse rörande den samma år verkställda granskningen af Riksgälds-kontorets tillstånd och förvaltning har Riksdagen, med bifall till hvad Stats-Utskottet i deröfver afgifvet utlåtande föreslagit och hemställt, beträffande nedannämnda frågor fattat följande beslut.

1:o. Angående de inom Fullmäktige förefallna meningsstrider.

Jemte det Revisorerne omförmält, hurusom de vid läsning af Fullmäktiges protokoll funnit "att sällan något viktigare ärende afgjorts utan lifligare meningsstrider, hvilka ej kunnat slitas utan votering och att dessa meningsskiljaktigheter sedermera gifvit anledning till diktamina och motförklaringar inför protokollet långt efter, sedan den fråga, de afsett, blifvit afgjord; ett förhållande, som," enligt Revisorerernes uppfattning, "ingalunda gör ett godt intryck," har Stats-Utskottet efter läsningen af såväl de protokoll, på hvilka detta Revisorerne yttrande har afseende, som dem, hvilka hos Fullmäktige sedermera intill sistlidne Januari månads utgång blifvit förda, instämt i ofvannämnda af Revisorerne fällda omdöme, under anmälan, att dessa sednare protokoll icke allenast i ännu högre grad än de förra, vore belastade med enskilde Fullmäktiges efteråt skriftligen aflemnade reserva-

tioner och motreservationer samt ytterligare i samma ämne afgifna förklarings- och motförklaringar, utan och innehölle sådana tillmälen och beskyllningar, som med de till Fullmäktiges handläggning hörande ärenden icke ega omedelbar gemenskap och följaktligen icke bort i protokollen få inflyta.

Utän att inlåta sig i undersökning eller bedömande, huruvida den ene eller andre bland Fullmäktige härtill varit mer eller mindre vållande, beklagar Riksdagen, att ett sådant förhållande inom Riksgälds-kontorets Fullmäktige egt rum. Då emellertid den af såväl 1864 som 1865 års Revisorer anmärkta oformlighet fått fortfara, att Fullmäktige understundom låtit protokollen alltför länge förblifva ojusterade, har Riksdagen, som häri trott sig finna en bidragande orsak till det nu sednast anmärkta missförhållandet, funnit sig böra härmedelst förståndiga Fullmäktige att noga tillse, det gifna föreskrifter rörande justeringen af de hos Fullmäktige förda protokoll varda behörigen iakttagna.

2:o. Angående Fullmäktiges åtgöranden för anskaffande af medel till jernvägsbyggnaderna.

Ehuru Fullmäktige vid fullgörandet af det åliggande, hvarom här är fråga, haft att strida mot svårigheter, som det legat utom deras magt att förekomma, samt Riksdagen, i betraktande af den tryckta penningställning, som under slutet af år 1865 och större delen af år 1866 i allmänhet varit rådande, finner, att någon anmärkning icke kan göras i anledning af den omständigheten, att vilkoren för 1866 års lån blifvit ofördelaktigare för Staten än de, som för förut afslutade lån kunnat betingas; har Riksdagen dock ansett sig icke böra med tystnad förbigå tvänne åtgärder, hvilka verkat nedtryckande på de äldre obligationernas kurs och sannolikt komma att utöfva ett menligt inflytande på Svenska Statens möjligen blifvande framtida låneoperationer. Fullmäktige hafva nemligen, vid afslutandet af ifrågasvarande lån, dels medgifvit låneöfvertagarne att ensamme bestämma obligationernas räntefot, hvilket haft till följd att räntan blifvit satt högre än den räntefot af $4\frac{1}{2}$ procent, hvilken i obligationerna för såväl 1858 som 1860 och 1864 års jernvägslån är förskrifven, dels bestämt annuiteten så låg, att för lånets amortering åtgår den långa tidsrymden af 65 år.

Obligations-räntans förhöjande till 5 procent synes destomindre varit nyttigt och nödig, som dess bestämmande till $4\frac{1}{2}$ procent icke hade kunnat utöfva annat inflytande på låneaffären, än att vid lånets afslutande en större kapitalrabatt måst medgifvas, samt i följd deraf, om samma lånesumma skulle erhållas, det nominela obligationsbeloppet förhöjas i förhållande till den större kapitalrabatten. Den effektiva räntan borde deremot i detta fall blifvit ungefär densamma, som derest obligationsräntan bestämdes till 5 procent. Men

äfvén om man antager, att långifvarne ansett sig kunna medgifva Riksgälds-kontoret i någon mån bättre vilkor, därför att dem lemnades frihet att efter eget godtfinnande bestämma obligationsräntan, — ett antagande, hvartill protokollen dock icke gifva anledning, enär några alternativa förslag i det hänseendet ej blifvit framställda —, så synes det som hade Fullmäktige, med uppmärksamheten fästad på angelägenheten att icke förringa Svenska Statens kredit, bort, äfvén med någon uppoffring, bibehålla eller åtminstone icke förhöja den för Statens fonderade obligationer sedan flera år tillbaka antagna räntefoten af $4\frac{1}{2}$ procent. Om således denna räntefot blifvit bibehållen i 1866 års obligationer, kunde deraf visserligen blifvit en följd, att kursen på de äldre obligationerna, innan de nya kommit på fasta händer, något nedgått; men denna olägenhet hade dock varit öfvergående, och de äldre obligationerna hade åtminstone alltid stått lika högt, som de yngre med samma räntefot. Nu deremot måste 5-procent-obligationerna, äfvén sedan de blifvit af låneöfvertagarne utsålda, verka nedtryckande på dem, som bära blott $4\frac{1}{2}$ procent ränta. Då obligationer, som äro ställda på utlottning, äfvén då de bära en högre räntefot, icke kunna komma att betydligt öfverstiga pari, följer deraf, att om ock 5-procent-obligationerna skulle dertill uppgå, $4\frac{1}{2}$ -procent-obligationerna ständigt måste få en i förhållande till den lägre räntefoten betydligt lägre kurs.

Vidkommande Fullmäktiges åtgärd att genom bestämmandet af en alltför låg annuitet hafva föranledt amorteringstidens utsträckning vida utöfver den period af omkring 40 år, som åtgår för liqviderande af Svenska Statens båda äldsta fonderade utländska lån, så innefattar det af 1863 års riksdag Fullmäktige gifna låneuppdrag visserligen icke något förbud häremot. Men då den effektiva ränta, Riksgälds-kontoret nödgas erlægga för 1866 års lån, uppgår till nära 5,6 procent, — en ränta, som, med afseende på den långa amorteringstiden, måste anses ganska hög, — synes som hade denna omständighet bort utgöra giltigt skäl att tillse, det lånetiden icke blifvit alltför utsträckt. I detta hänseende hade icke bort förbises, att Rikets Ständer såväl vid 1856—1858 som vid 1859—1860 års riksdagar, genom att till lånens amortering anvisa en annuitet, motsvarande ej allenast den i obligationerna förskrifna ränta, "utan äfvén minst en procent af det i samma obligationer förskrifna kapital", antydt, att amorteringen icke borde utsträckas till en alltför aflägsen framtid. Det är väl sannt, att Rikets Ständer vid riksdagen år 1863, i stället att, på sätt förut egt rum, på förhand bestämma en viss årlig amorteringsprocent, åt Fullmäktige öfverlemnade att, efter sig företeende omständigheter, vid lånekontraktets uppgörande bestämma det belopp, hvarmed lånet årligen borde amorteras, i följd hvaraf ock 4 mom. i 171 § af Riksgälds-kontorets reglemente af sistnämnda år erhöill den förändrade lydelse, att till ränteliqvider och kapitalets amortering

anvisades ett "årligt anslag å det belopp, som, enligt de med vederbörande öfverenskomna lånevilkor, hvarje år erfordrades för sagda liquiders och amorterings behöriga verkställighet". Men syftemålet med detta stadgande var icke att utsträcka amorteringstiden, utan endast att söka undvika, det lån-gifvarne skulle, genom att amorteringsprocentens minimum blef på förhand bestämdt, deraf kunna taga sig anledning att stegra sina fordringar. Om Fullmäktige, i stället att till ränta och amortering anslå en annuitet af $5\frac{3}{4}$ procent, hvarigenom, i följd af den långa amorteringstiden, den effektiva räntan utgör nära 5,6 procent, medan för amorteringen icke afsetts mera än omkring 0,15 procent, hade förhöjt annuiteten med omkring $\frac{1}{2}$ procent, eller till $6\frac{1}{4}$ procent, så hade lånet blifvit amorterad på en tid af omkring $40\frac{3}{4}$ (rätteligen 40,7825) år, hvilket icke allenast med afseende på den höga effektiva räntan för Staten varit förmånligt, utan jemväl på obligationernas kurs bort utöfva ett godt inflytande, då obligationsinnehafvare haft större utsigt att genom utlottningarne göra en snar kapitalvinst, än då lånetiden utsträcktes till 65 år.

Som likväl Fullmäktige, på sätt ofvan blifvit anfördt, icke i någotdera af ofvan omförmälda hänseenden öfverskridit sin befogenhet, har Riksdagen endast härigenom velat förklara, att det hade varit mera öfverensstämmande med Svenska Statens fördel, om den i obligationerna utfästa räntefoten icke blifvit satt högre än till fyra och en half procent, samt om lånets amorteringstid blifvit bestämd till ungefärligen lika längd som för de äldre lånen.

Då de Tyska låneöfvertagarne vid framställandet af sin begäran om förlängning af tiden, inom hvilken anmälan att öfvertaga större eller mindre belopp utaf den s. k. optionsandelen borde ske, icke erbjudit Riksgäldskontoret någon förmån eller iklädt sig något åtagande, har Riksdagen, som icke gillar det klander Revisorerne i detta hänseende framställt, deremot funnit Fullmäktiges åtgöranden i denna del hafva varit påkallade af nödig omtanke för Svenska Statens fördel, hvilken sålunda befrämjats, utan att de Tyska kontrahenternes rätt derigenom blifvit på något sätt förnärmad.

3:o. *Angående jäf för Fullmäktige samt om Fullmäktiges protokoll.*

I afseende å de af Revisorerne anmärkta förhållanden, dels att tvänne bland Fullmäktige, ehuru de varit delegare i Skandinaviska Kreditaktiebolaget, tillåtits att deltaga i öfverläggningarne om nämnda bolags låneanbud, dels att en af desse delegare i Kreditaktiebolaget tillåtits föra ordet vid Fullmäktiges öfverläggningar rörande samma låneaffär, dels ock att en såsom suppleant inträdd ledamot, hvilken också var delegare i oftanämnda bolag, medgifvits deltaga såväl i öfverläggningarne, som beslutene rörande förhandlingarne med samma bolag, har Riksdagen funnit hvad Fullmäktige i denna

sak anført innefatta fullgiltiga skäl för Fullmäktiges vid ofvanberörda tillfällen fattade beslut, hvadan Riksdagen ansett den gjorda anmärkningen böra förfalla.

Vidkommande Revisorernes anmärkning derom att protokollerna öfver de öfverläggningar, hvarunder besluten angående uppgörandet af affären med Kreditaktiebolaget förbereddes, till följd af ett först efteråt fattadt beslut, aldrig skola blifvit uppsatta, har Riksdagen funnit Fullmäktige hafva på ett nöjaktigt sätt förklarar sig öfver hvad derom blifvit af Revisorerne anmärkt; i följd hvaraf Riksdagen beslutat, att den i detta hänseende gjorda anmärkningen må förfalla.

4:o. Angående förandet af anteckningar om de rörande lånen ankomna och afgångna skrifvelser, m. m.

Som, enligt hvad Revisorerne upplyst, nödiga kontroller i antydde hänseende redan före Revisorernes sammankomst blifvit införda, har Riksdagen låtit dervid bero.

5:o. Angående utbetalda arfvoden för biträde åt Lånedeputerade.

Vidkommande Revisorernes anmärkning, att Fullmäktige vid bestämmandet af berörda arfvoden skola visat en nog långt drifven frikostighet med Statens medel, har Riksdagen, förvissad att Fullmäktige i dylika fall för framtiden iakttaga all lämplig sparsamhet, låtit anmärkningen förfalla.

6:o. Angående de åt Fullmäktiges Sekreterare och en Kommissarie upplåtna boställsrum.

Riksdagen, som ansett någon indragning af de boställsrum inom Riksdagens hus, som äro upplåtna åt den Riksgälds-kontorets kommissarie som, af Fullmäktige erhållit uppdrag att hafva tillsynen och vården öfver samma hus m. m., icke böra ifrågakomma, har i afseende på de åt Fullmäktiges sekreterare upplåtna rum inom Riksgälds-kontorets hus väl funnit det, med den organisation Riksgälds-kontoret för närvarande eger, vara med verkets fördel öfverensstämmande, att denne embetsman är i egendomen boende, men derjemte ansett, att frågan, huruvida efter nuvarande innehafvares afgang någon förändring i detta hänseende må kunna tillvägabringas, bör hållas öppen; och har Riksdagen i följd häraf beslutat, det Fullmäktige, efter deras nuvarande sekreterares afgang, icke må i anslaget för tjenstens återbesättande eller i efterträdarens fullmakt utfästa bibehållandet af boställslägenheterna för längre tid, än tilldess näst derefter sammanträdande Riksdag, uppå
skeende

skeende anmälan, tagit i öfvervägande, huruvida boställslägenheterna fortfarande må tjensten åtfölja eller för annat ändamål varda disponerade.

7:o. *Angående décharge för Riksgälds-kontorets styrelse och förvaltning.*

Då, enligt hvad Stats-Utskottet vitsordat, Fullmäktige under hela den tid, som Rikets Ständers sednast församlade Revisorers samt Stats-Utskottets granskning af förvaltningsåtgärderna vid Riksgälds-kontoret omfattat, med nit och ospard möda sökt uppfylla de af Rikets Ständer dem lemnade uppdrag, har Riksdagen tillerkänt Fullmäktige décharge icke allenast för de vid 1866 års décharge undantagna tvänne ärenden, än ock för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade i Fullmäktiges protokoll från den 26 Oktober 1865 till och med den 28 Januari innevarande år.

Stockholm den 27 April 1867.

N:o 38.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 27 April 1867.
 — — — — Andra Kammaren den 30 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om förändrad lydelse af 40 § i Kongl. Kungörelsen den 13 November 1860, angående den allmänna beväringen.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 35.)

S. A. K.

Uti nådig Proposition af den 18 sistlidne Januari har E. K. Maj:t gifvit Riksdagen tillkänna, att, ehuru 10 § i Kongl. Kungörelsen den 13 November 1860, angående den allmänna beväringen, icke syntes innefatta

Bih. till Riksd. Prot. 1867. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 2 Häft.